

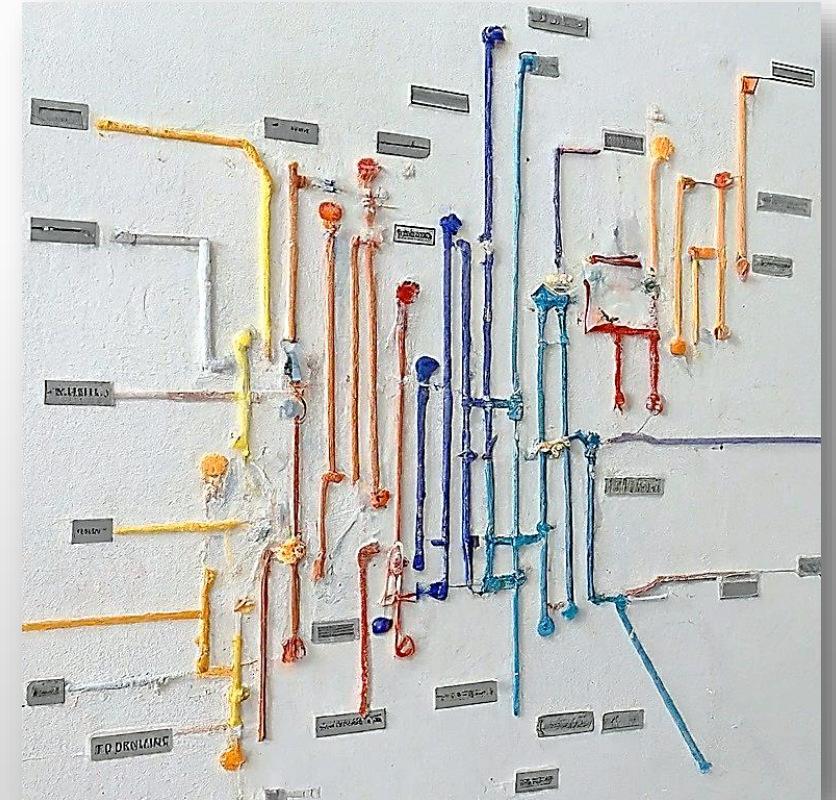
Bölüm 4: Çizge Algoritmaları

Algoritmalar

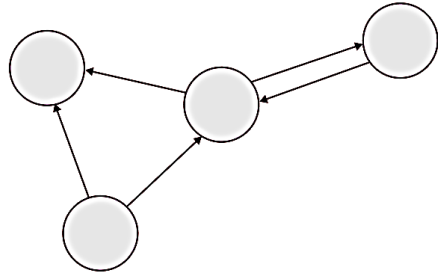
Çizge Algoritmaları

- Dünya aslında bir ağ gibidir.
  - Şehirler yollarla,
  - İnsanlar ilişkilerle,
  - Bilgisayarlar kablolarla birbirine bağlıdır.
- Çizge algoritmaları bu ağları inceler ve anlamlandırır.

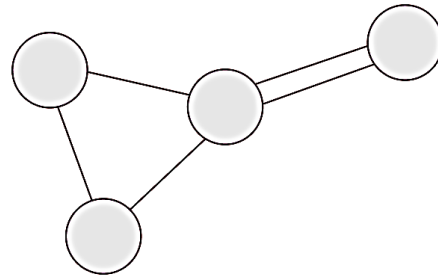

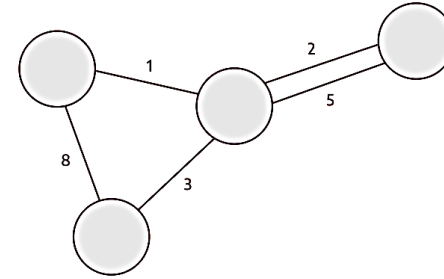
Çizge Türleri

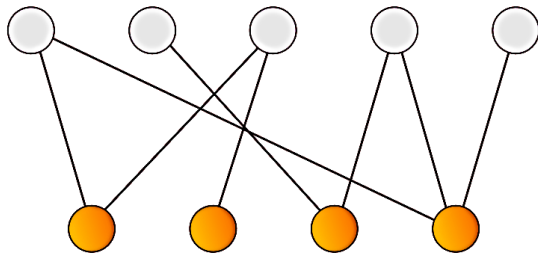
Directed graph

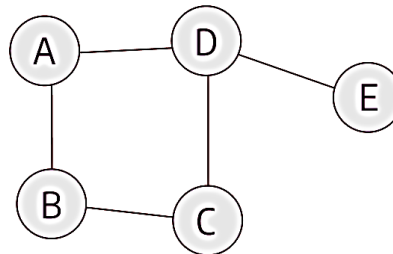
Undirected

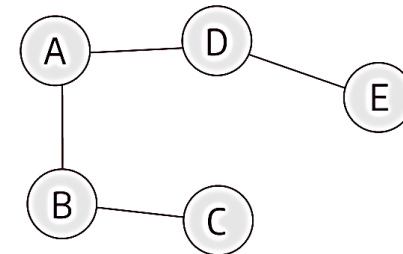
Weighted

Bipartite graph

Cyclic graph

Acyclic graph

Çizge Algoritmaları

- Birbirine bağlı noktalar (düğüm) ve bu noktaları birleştiren çizgiler (kenar) ile temsil edilen ağ yapılarını inceler.
- Ağlarda en kısa yolu hesaplama, gruplama gibi işlemleri gerçekleştirir.
- Sosyal ağlar, harita uygulamaları, navigasyon gibi birçok alanda kullanılır.

Çizge Algoritmalarının Çeşitleri

- Farklı çizge algoritmaları, farklı işlemler için kullanılır.
- Derinlik Öncelikli Arama (DFS):
  - Bir düğümden başlar, dallanarak tüm ağı gezer.
- Genişlik Öncelikli Arama (BFS):
  - Bir düğümden başlar, katman katman tüm ağı gezer.
- Dijkstra Algoritması:
  - Başlangıç düğümünden diğer düğümlere en kısa yolları bulur.
- Kruskal Algoritması:
  - Bir ağı minimum maliyetle birbirine bağlayan kenarları seçer.

Çizge Algoritmaları

- DFS bir labirentten çıkış yolu ararken kullanılabilir.
- BFS bir haberin tüm şehire yayılma sürecini modelleyebilir.
- Dijkstra en kısa sürede teslimat yapmak için kullanılabilir.

Çizge Algoritmaları

- Çizge gezinme algoritmaları (*Graph traversal*)
- En kısa yol algoritmaları (*Shortest path*)
- Minimum kapsayan ağaç algoritmaları (*Minimum spanning tree*)
- Ağ akış algoritmaları (*Network flow*)

Minimum Kapsayan Ağaç Algoritmaları

- Çizgedeki,
  - tüm düğümleri birbirine bağlayan ve
  - toplam kenar ağırlığının en az olduğu alt ağaçtır.
- *Kruskal*, kenarları ağırlıklarına göre sıralar ve döngü oluşturmeyen kenarları seçerek ağacı oluşturur.
- *Prim*, başlangıç düğümünden başlayarak, her adımda en düşük ağırlıklı kenarı seçerek ağacı büyütür.

Kruskal Algoritması

- Çizgede tüm düğümleri birbirine bağlayan en kısa ağırlıklı ağacı oluşturur.
- Açgözlü (greedy) bir yaklaşım kullanır.
- Joseph Kruskal tarafından geliştirilmiştir.

Algoritma İlkeleri

- Ağırlıklı çizge üzerinde çalışır.
- Tüm düğümleri en küçük ağırlıklı kenarları kullanarak birleştirir.
- Döngü oluşturmada, minimum kapsayan ağacı oluşturur.
- Başlangıçta, her düğüm ayrı bir ağacı temsil eder.
  - Adım adım bu ağaçlar birleştirilir.

Algoritma Adımları

- Adım 1: Çizge içindeki tüm kenarlar ağırlıklarına göre sıralanır.
- Adım 2: Sıralı kenarlar arasından en küçük ağırlıklı kenar seçilir.
- Adım 3: Seçilen kenar, döngü oluşturmuyorsa, ağaç içine eklenir.
- Adım 4: Eğer seçilen kenar, farklı ağaçlara ait düğümleri birleştiriyorsa, bu kenar ağaç içine eklenir ve ağaçlar birleştirilir.

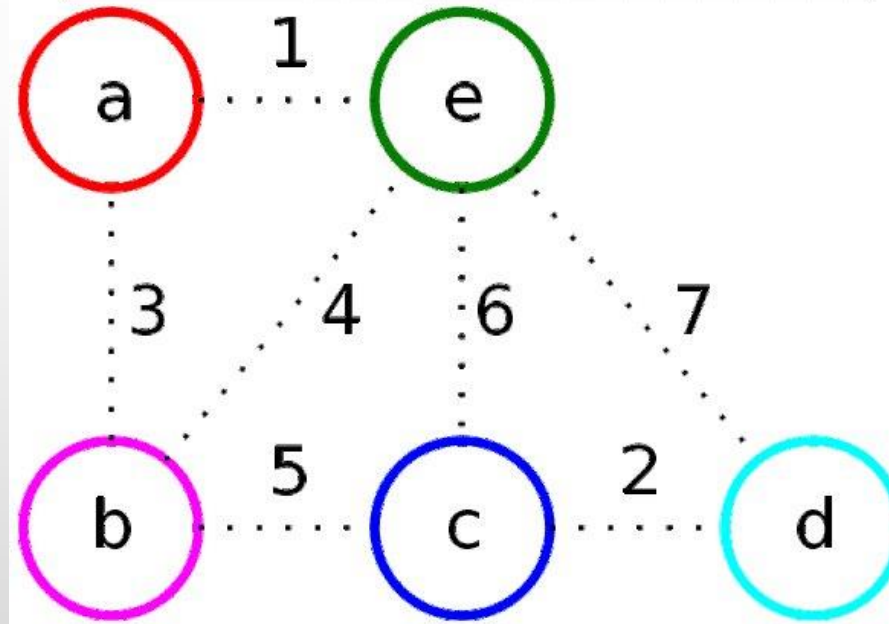
Karmaşıklık Analizi

- Kenarların ağırlıklarına göre sıralanması:
  - $O(E \log E)$
- Birleştirme-bulma (union-find) işlemleri:
  - $O(\log E)$ (amortize edilmiş)

Kruskal

Edge	ab	ae	bc	be	cd	ed	ec
Weight	3	1	5	4	2	7	6

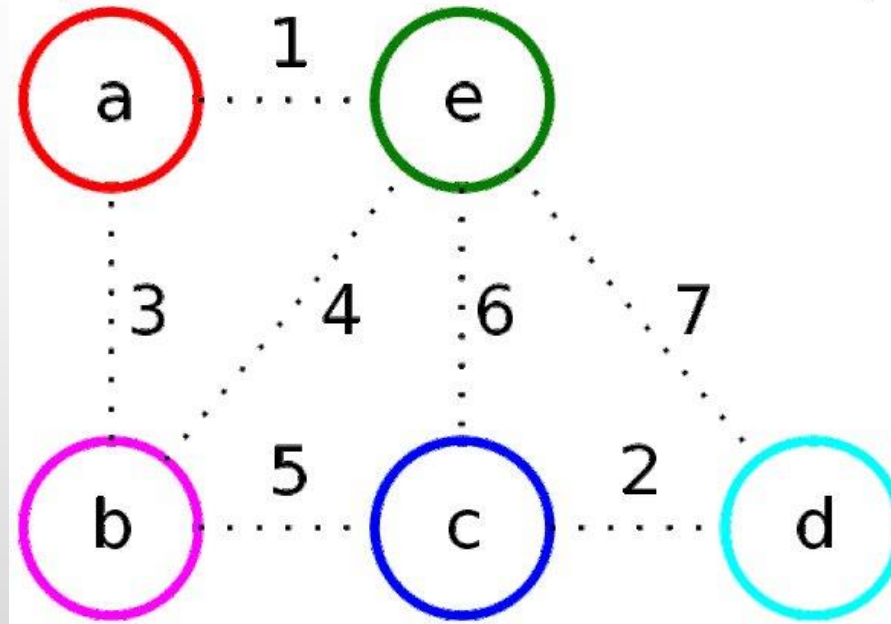

Kruskal

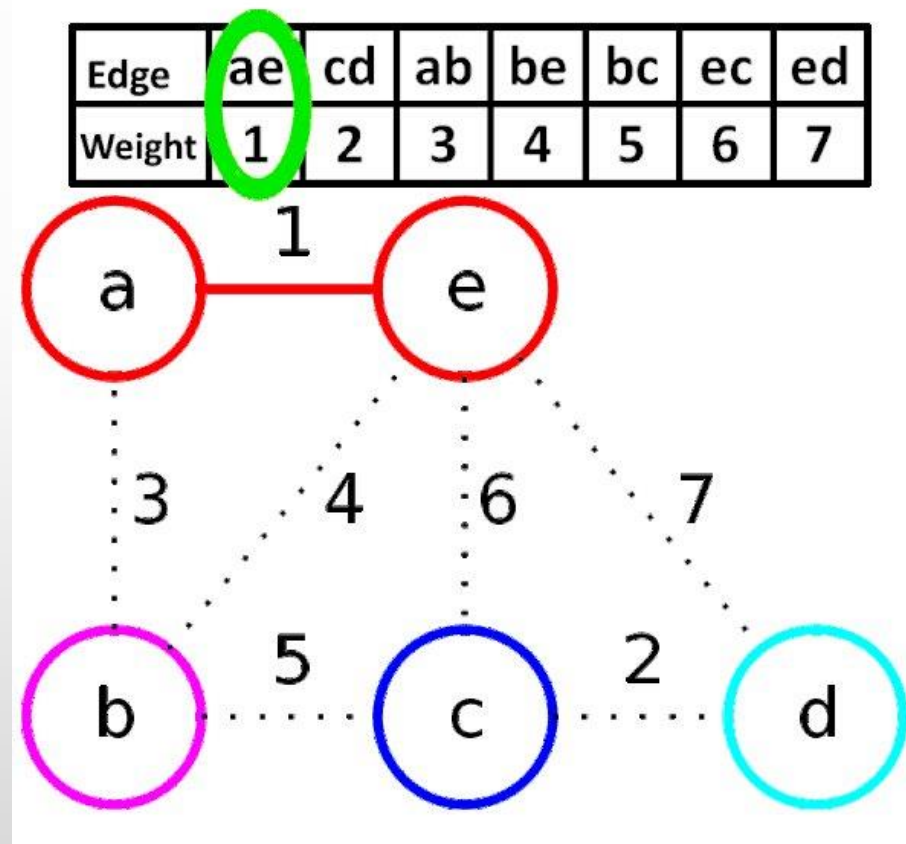
SORT THE EDGES

Edge	ae	cd	ab	be	bc	ec	ed
Weight	1	2	3	4	5	6	7

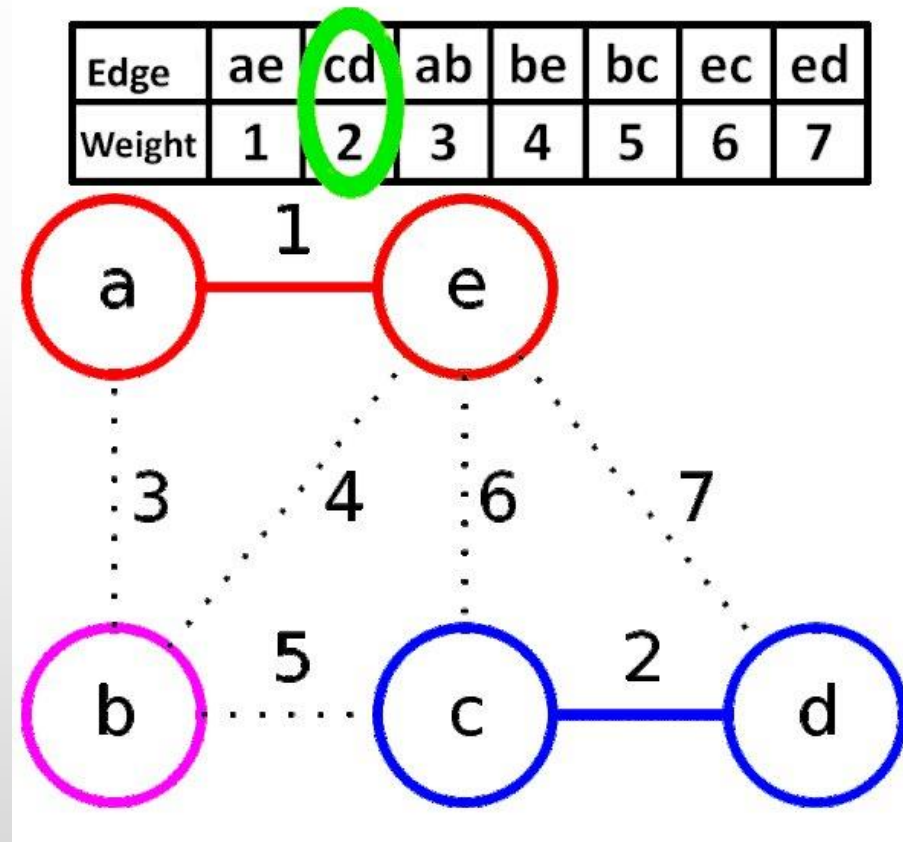

Kruskal

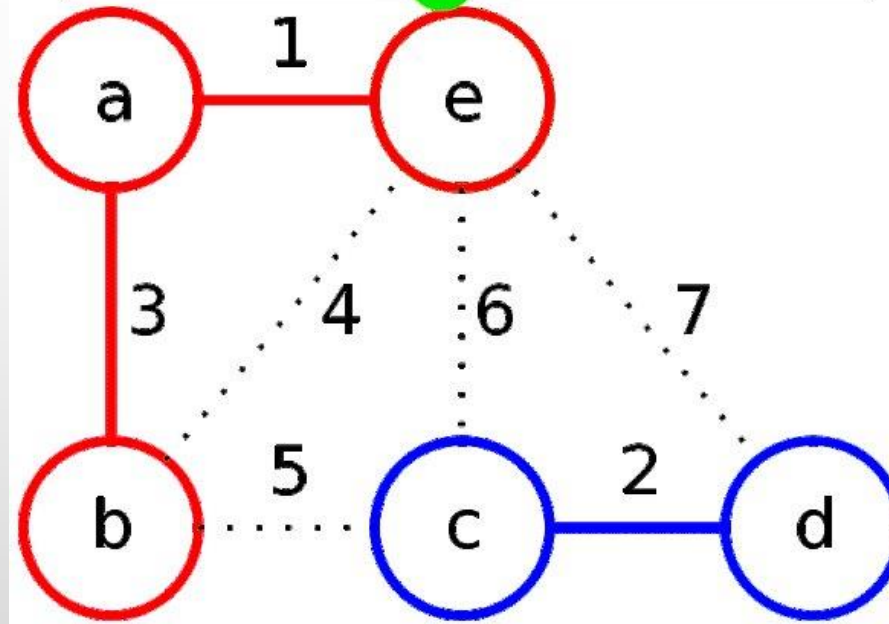
Kruskal

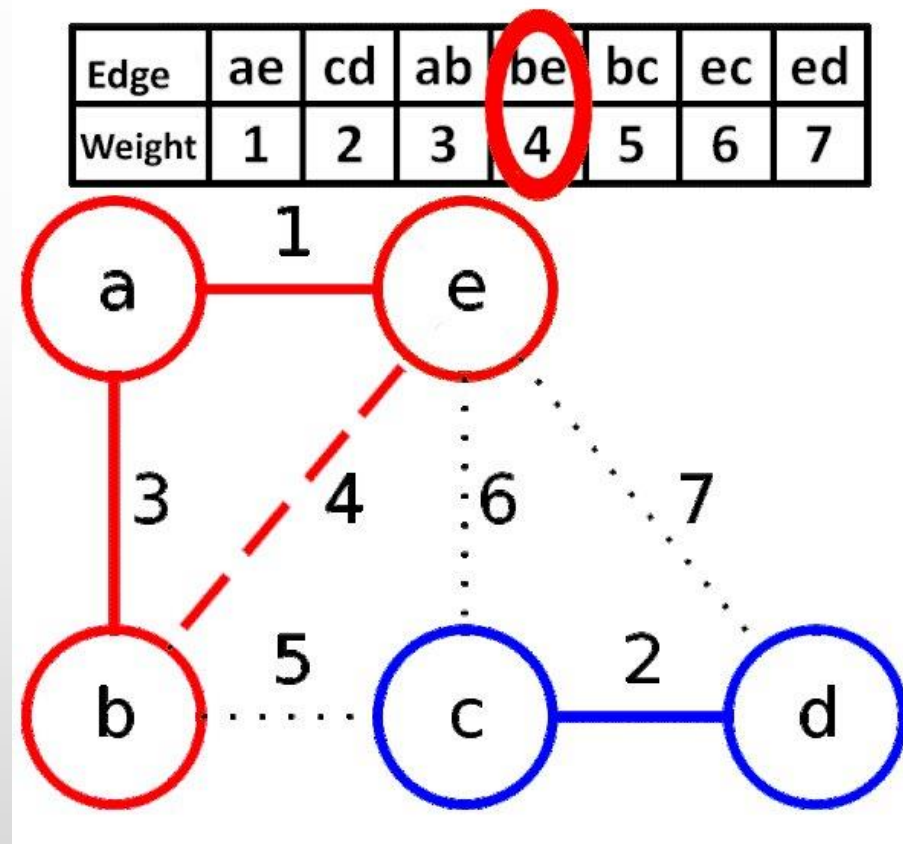
Kruskal

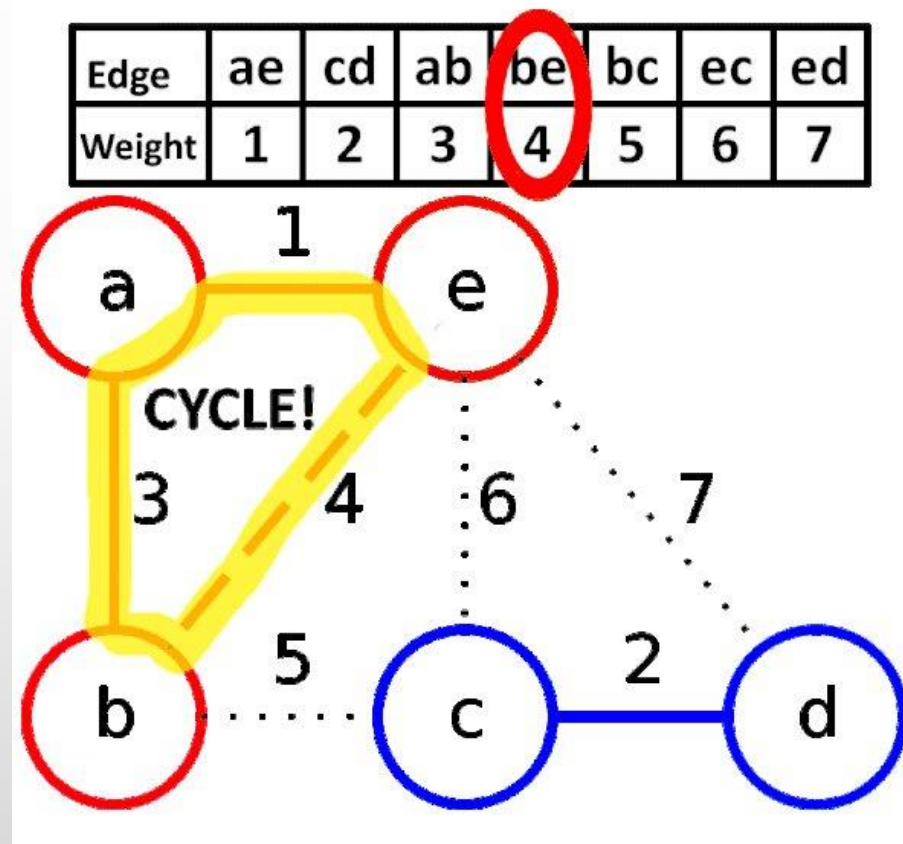
Edge	ae	cd	ab	be	bc	ec	ed
Weight	1	2	3	4	5	6	7

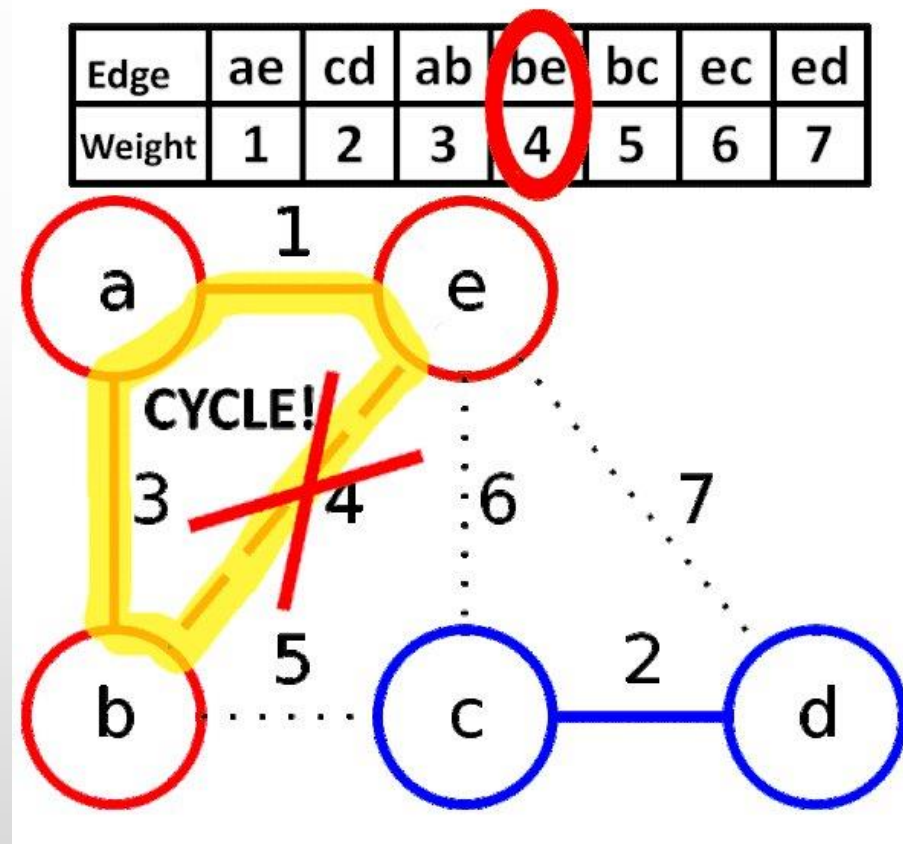
Kruskal

Kruskal

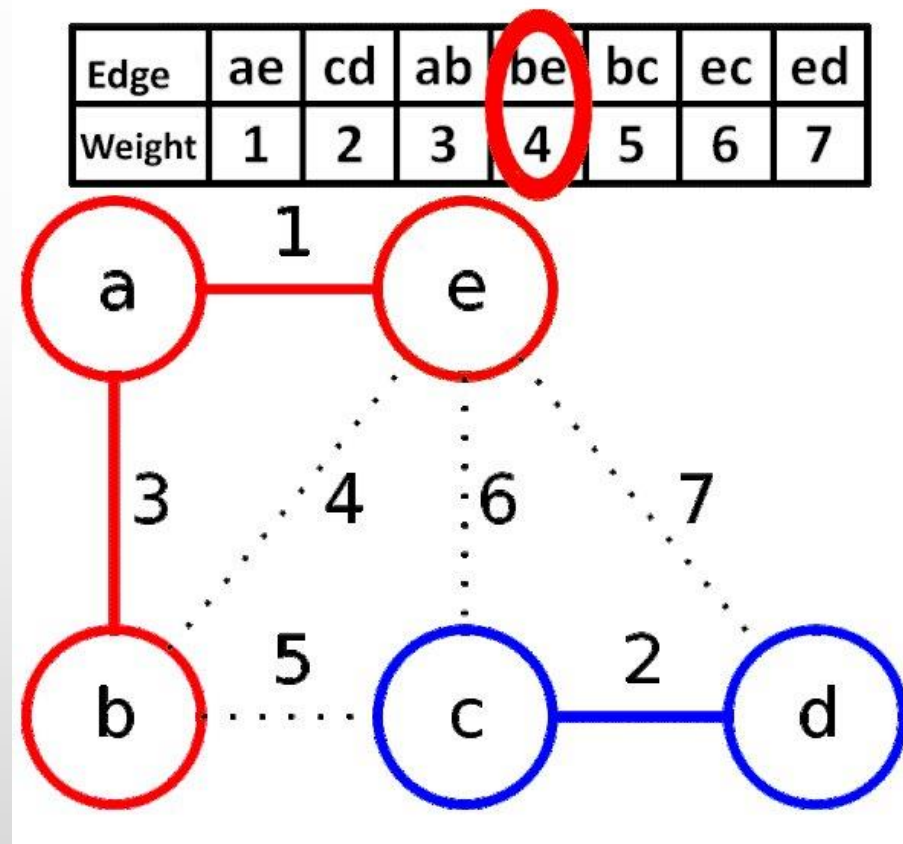

Kruskal

Kruskal

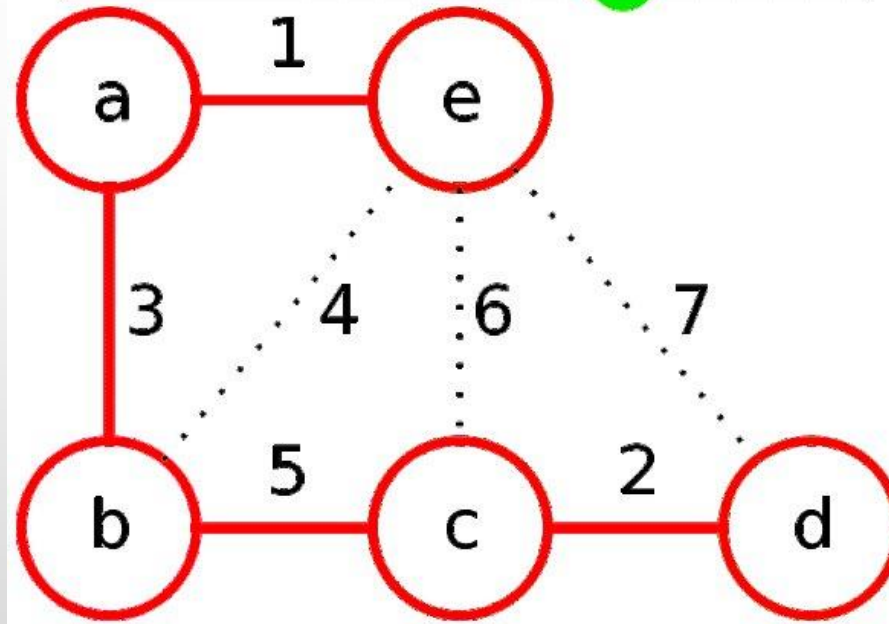

Kruskal

TREE HAS BEEN BUILT

Edge	ae	cd	ab	be	bc	ec	ed
Weight	1	2	3	4	5	6	7

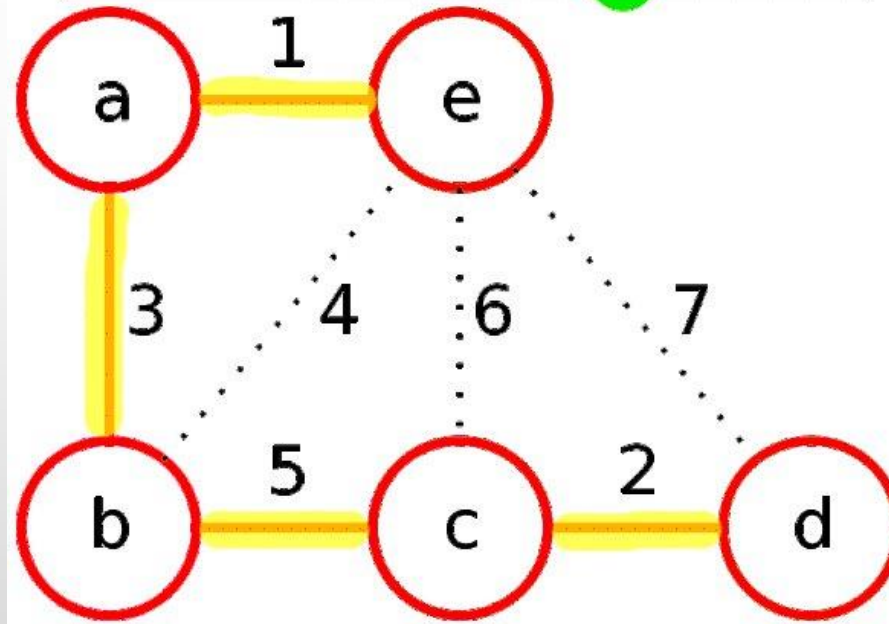

Kruskal

TREE HAS BEEN BUILT

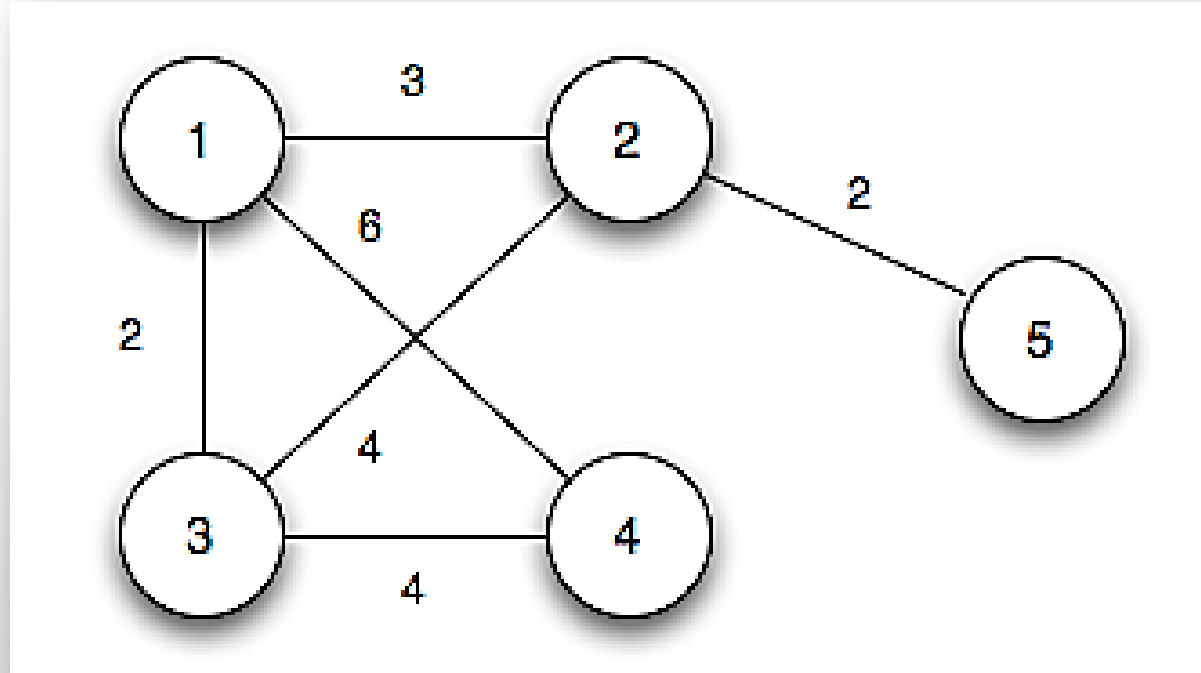
Edge	ae	cd	ab	be	bc	ec	ed
Weight	1	2	3	4	5	6	7

Örnek

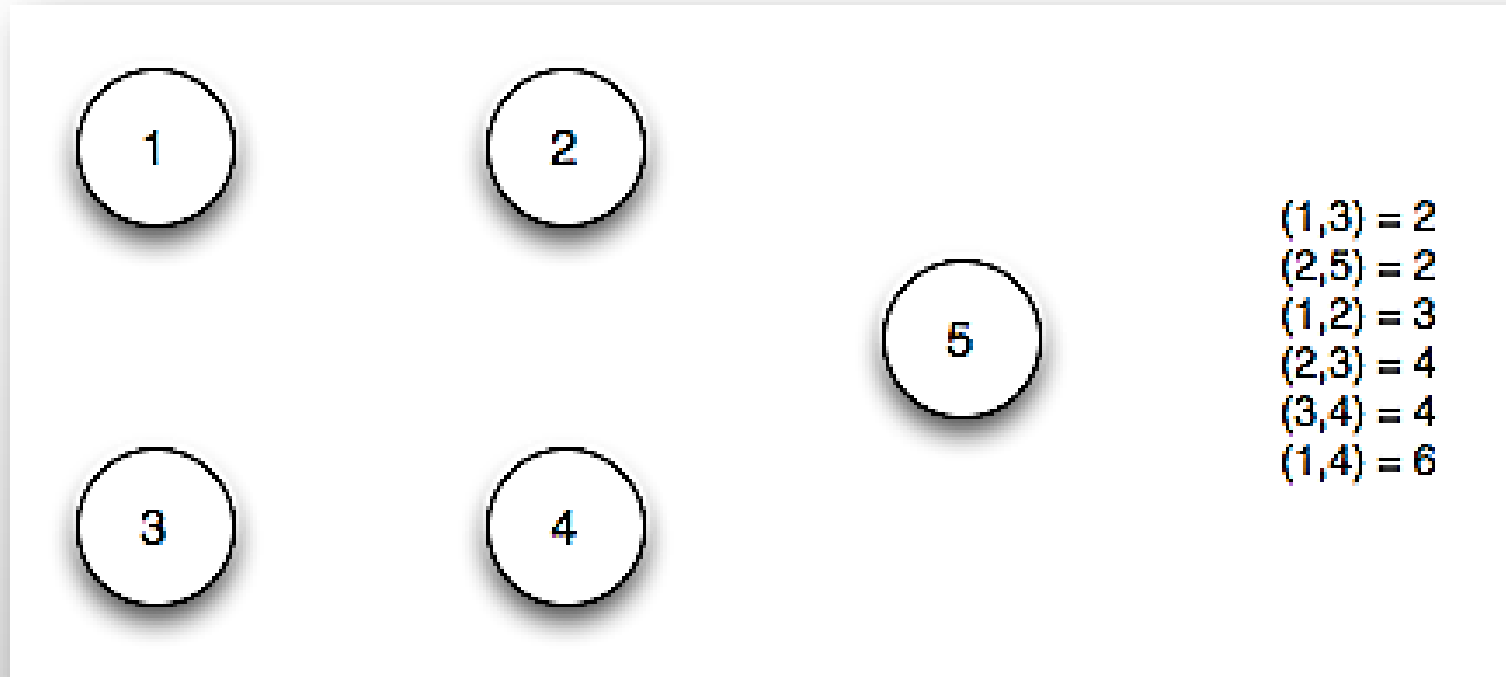
- Aşağıdaki yönsüz çizge verilsin.

İlklendirme Aşaması

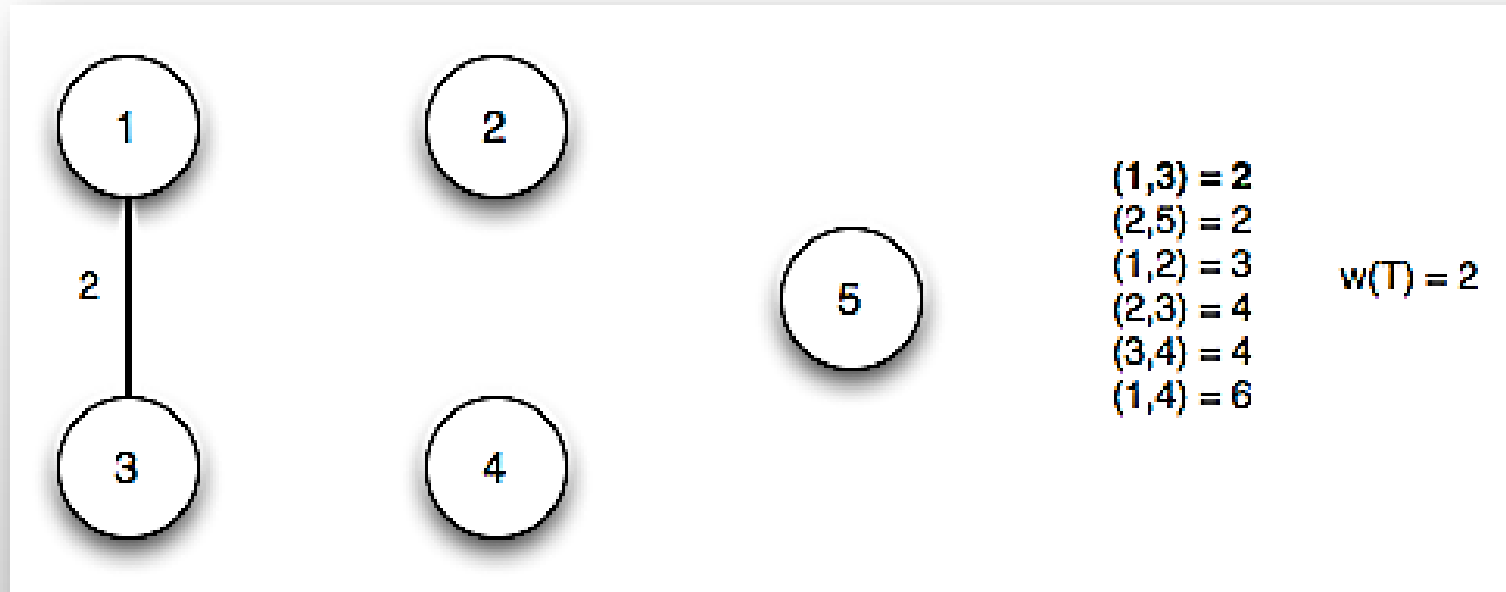
- Her bir düğüm ayrı bir ağaç yapılır.
- Kenarlar ağırlıklarına göre sıralanır.

Adım 1

- (u_1, u_3) kenarını ekle
- v_1 ve v_3 birleştir

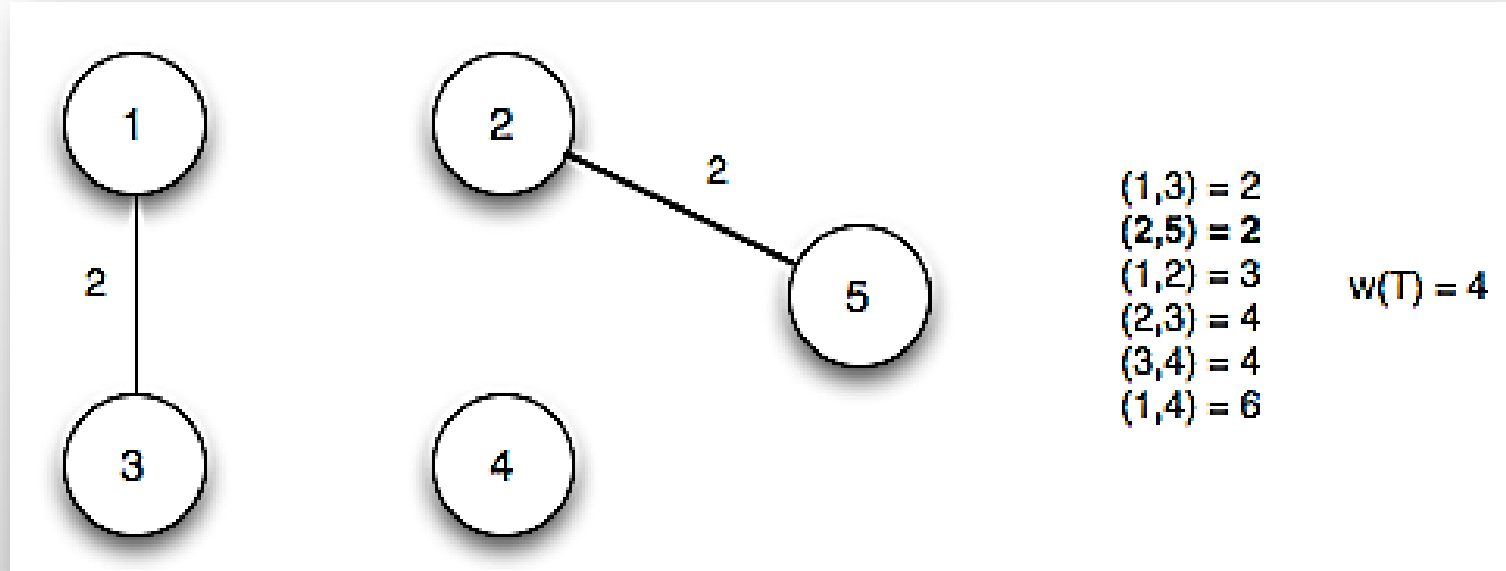

Adım 2

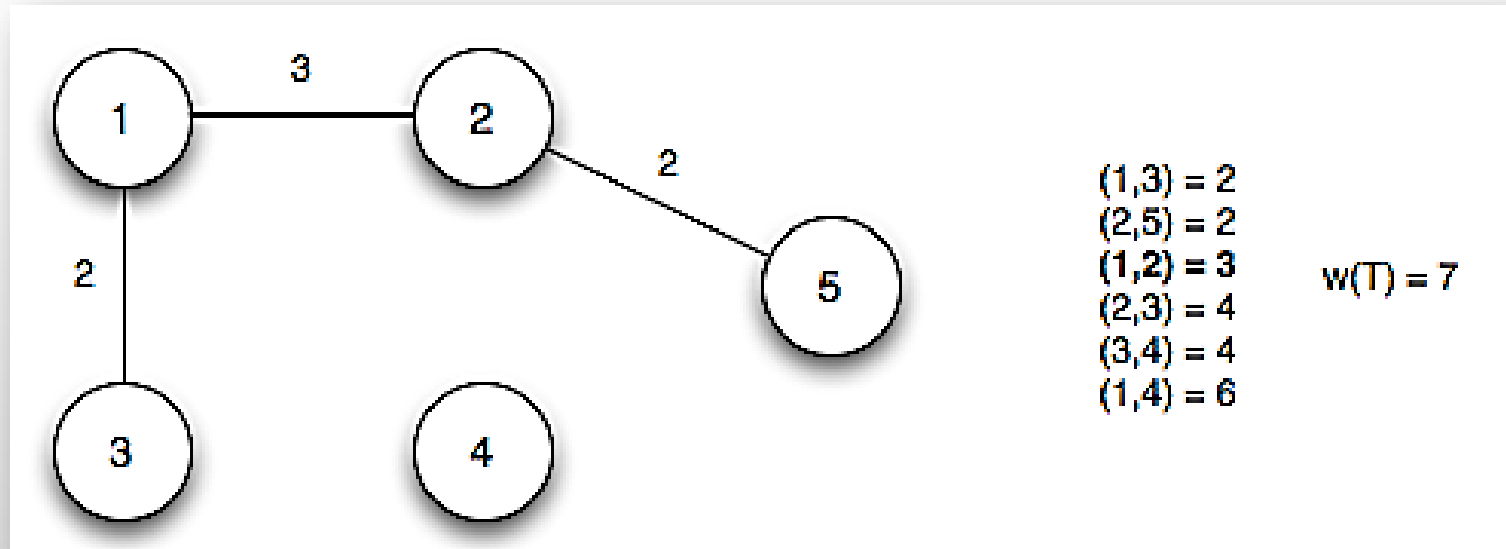
- (u_2, u_5) kenarını ekle.
- v_2 ve v_5 birleştir.

Adım 3

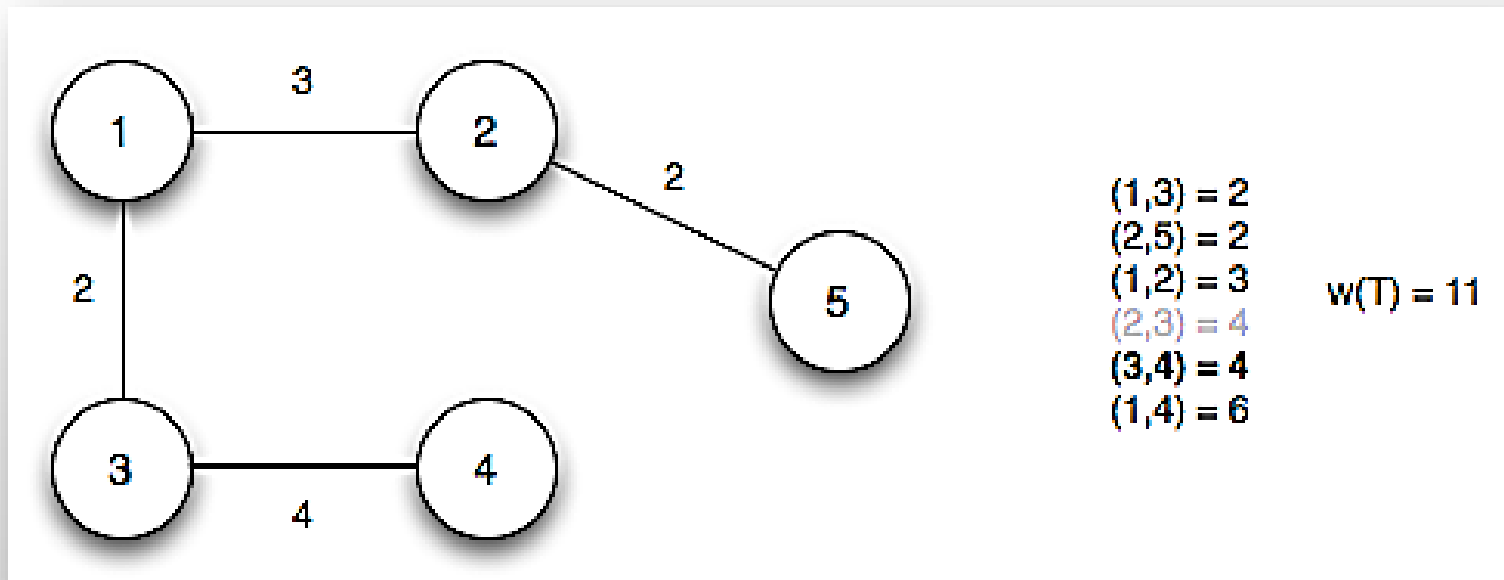
- (u_1, u_2) kenarını ekle.
- Adım 1 ve Adım 2'de oluşan iki ağacı birleştir.

Adım 4

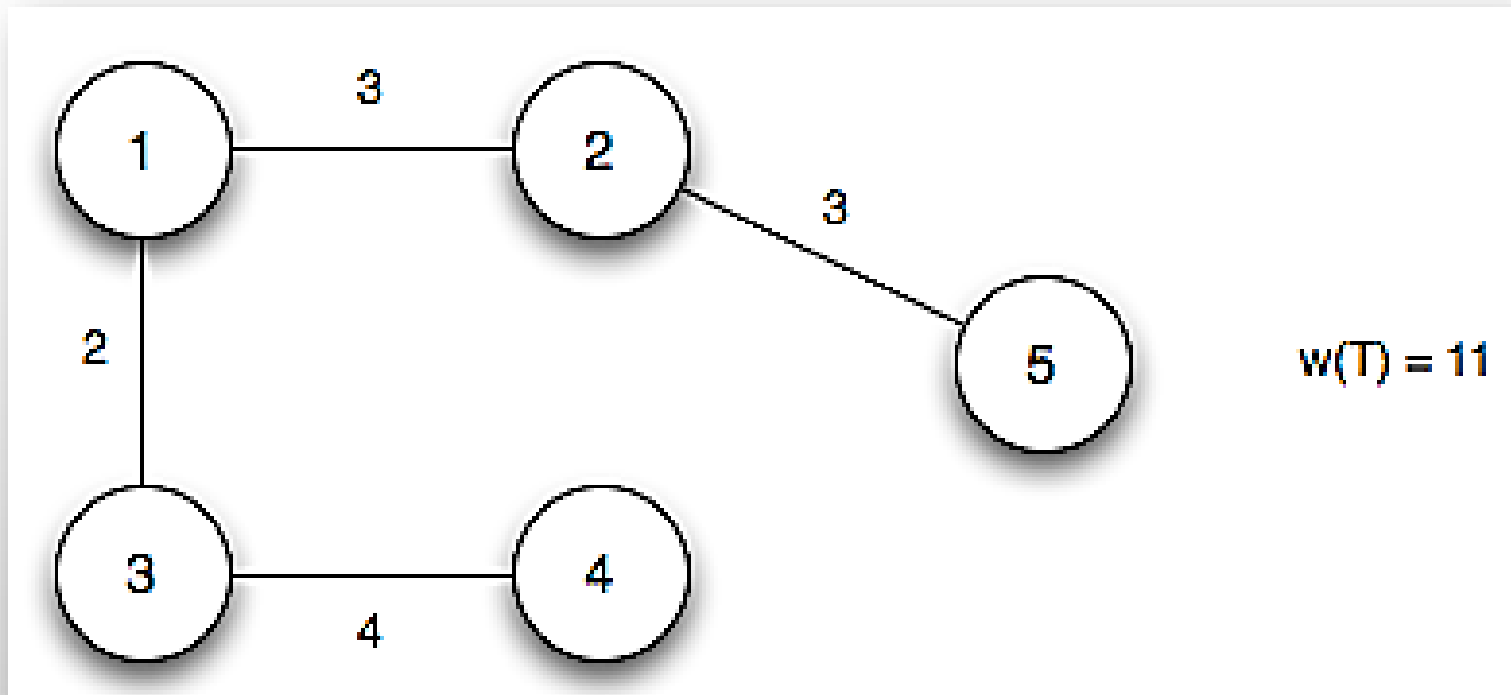
- (u_3, u_4) kenarını ekle, v_4 birleştir.
- (u_2, u_3) ayrı ağaçları birleştirmiyor!

Son Durum

- (u1,u4) kenarı ayrı ağaçları birleştirmiyor!

Prim Algoritması

- Tüm düğümleri bağlayan en küçük ağırlıklı ağacı oluşturmayı amaçlar.
- Açgözlü (greedy) bir algoritmadır.
- Robert C. Prim tarafından geliştirilmiştir.

Algoritma İlkeleri

- Ağırlıklı çizge üzerinde çalışır.
- Tüm düğümleri en küçük ağırlıklı kenarlarla birleştirir.
- Başlangıçta, bir düğüm seçilir ve ağacın başlangıç düğümü kabul edilir.
- Her adımda,
  - ağaç içinde olmayan düğümler arasından,
  - ağaçta olan en küçük ağırlıklı kenar ile yeni bir düğüm eklenir.

Algoritma Adımları

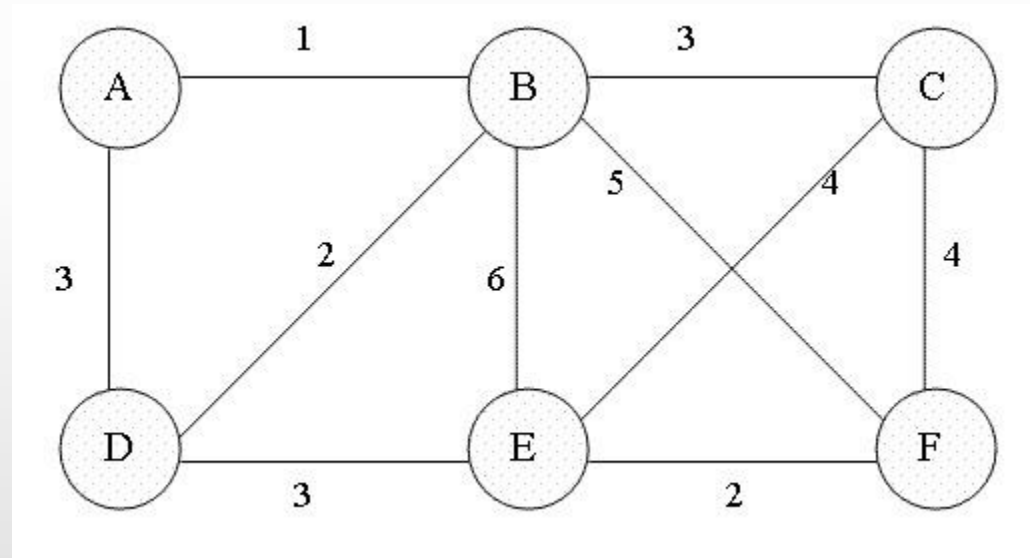
- Adım 1: Başlangıç düğümü seçilir ve bu düğüme ait olan tüm kenarlar bir öncelik kuyruğuna eklenir.
- Adım 2: Kuyruktan, ağaçta olmayan en küçük ağırlıklı kenar seçilir.
- Adım 3: Seçilen kenar ile bağlantılı olan yeni düğüm ağaca eklenir.
- Adım 4: Yeni eklenen düğüme bağlı kenarlar öncelik kuyruğuna eklenir.

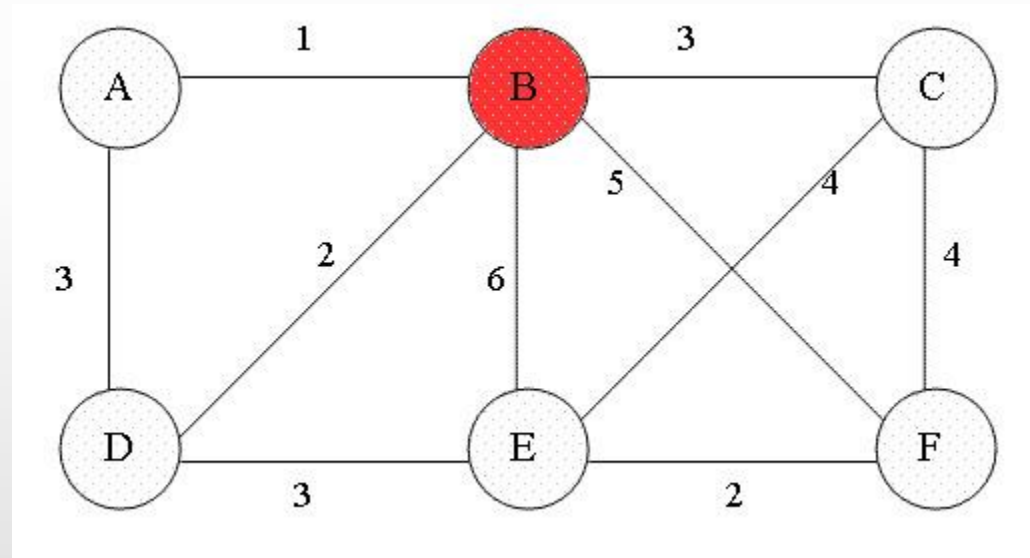
Karmaşıklık Analizi

- Prim Algoritması'nın karmaşıklığı
  - $O(E + V \log V)$ veya
  - $O(E \log V)$ olarak ifade edilir.
- E kenar sayısını,
- V düğüm sayısını temsil eder.

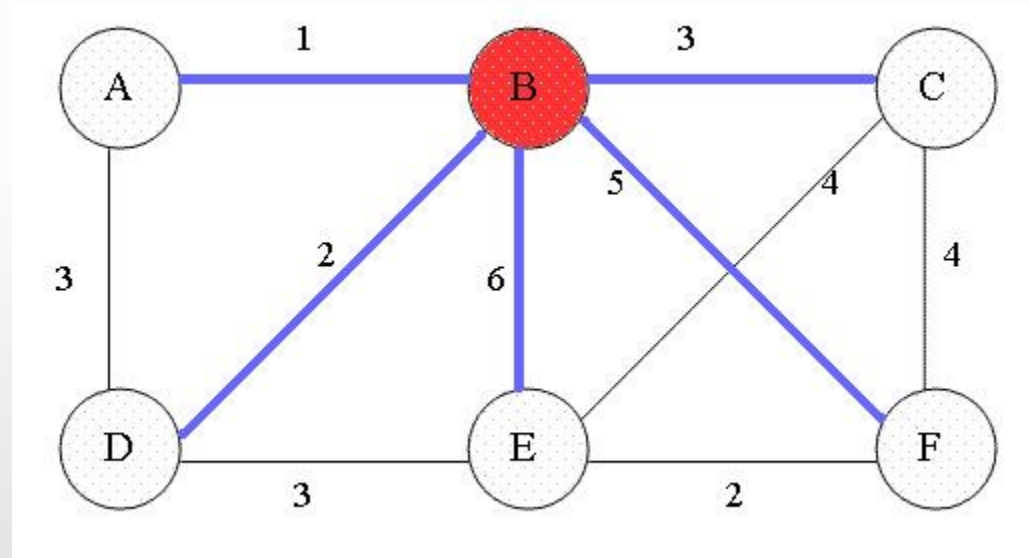
Prim

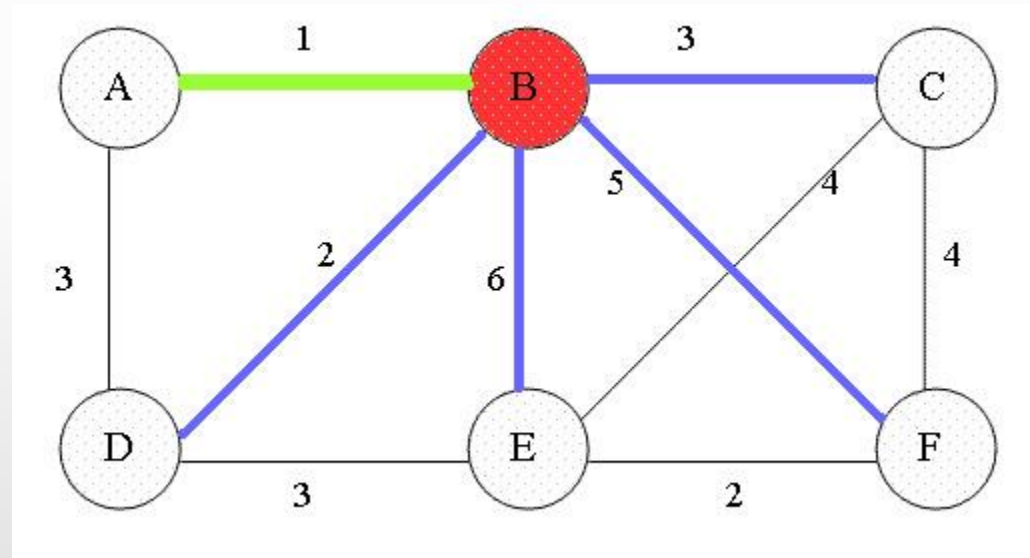
Prim

Prim

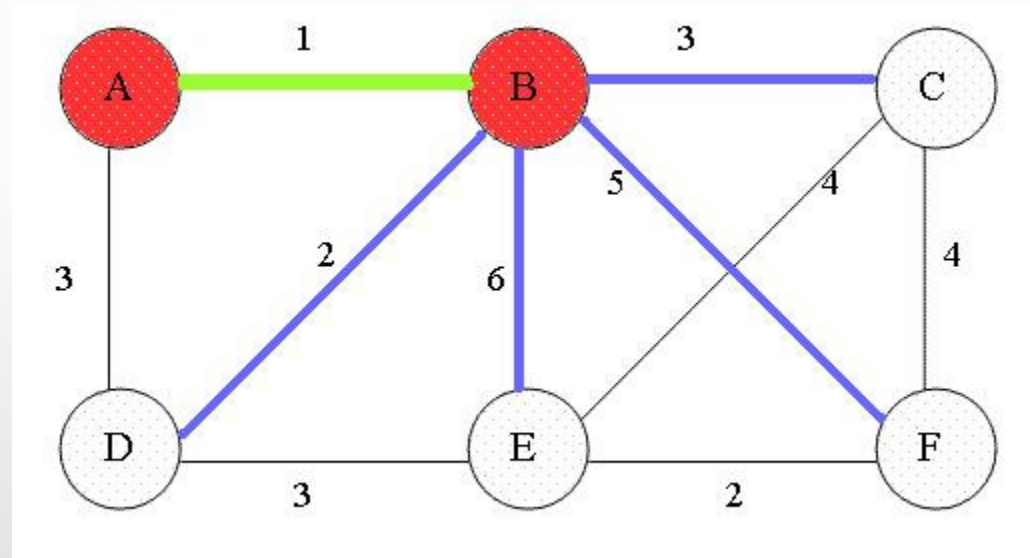

Prim

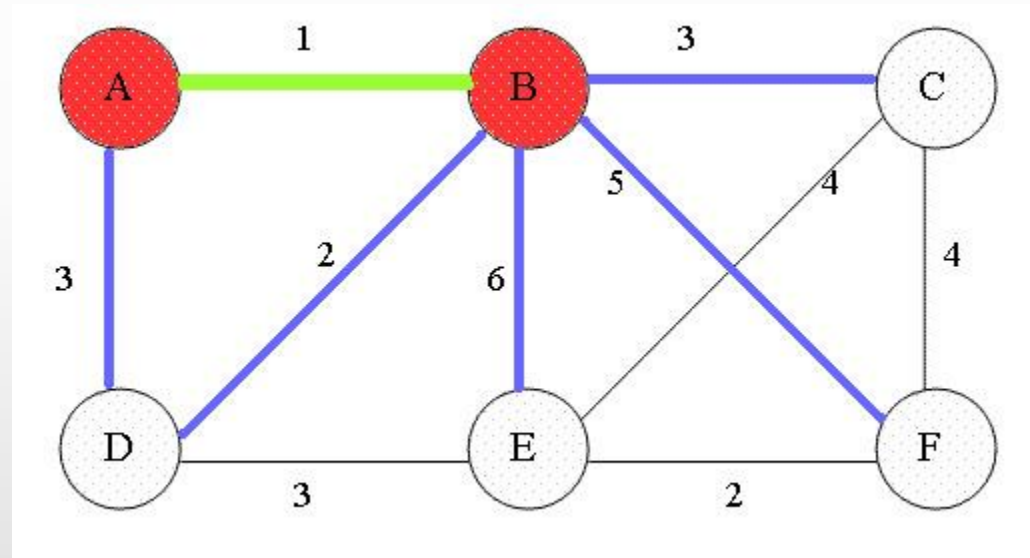

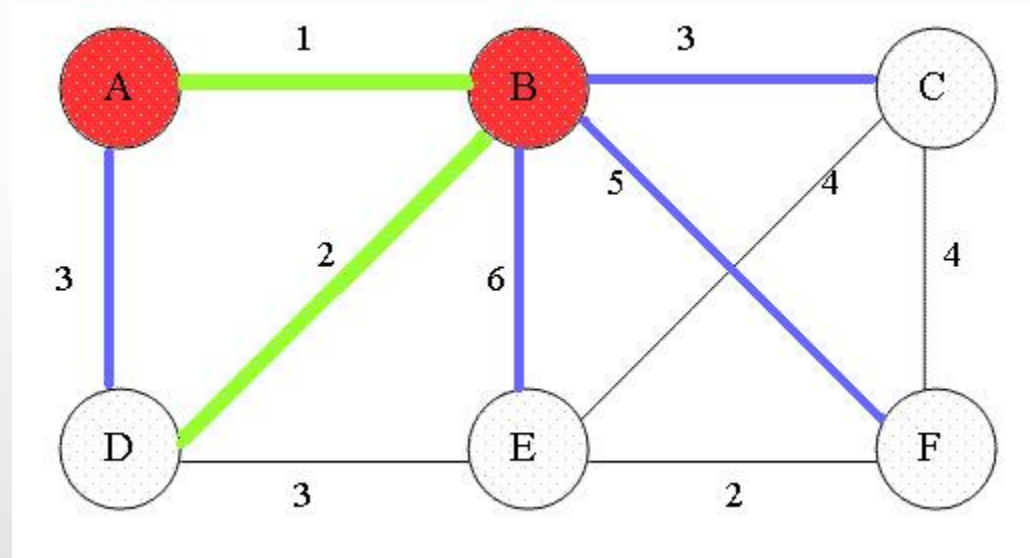
Prim

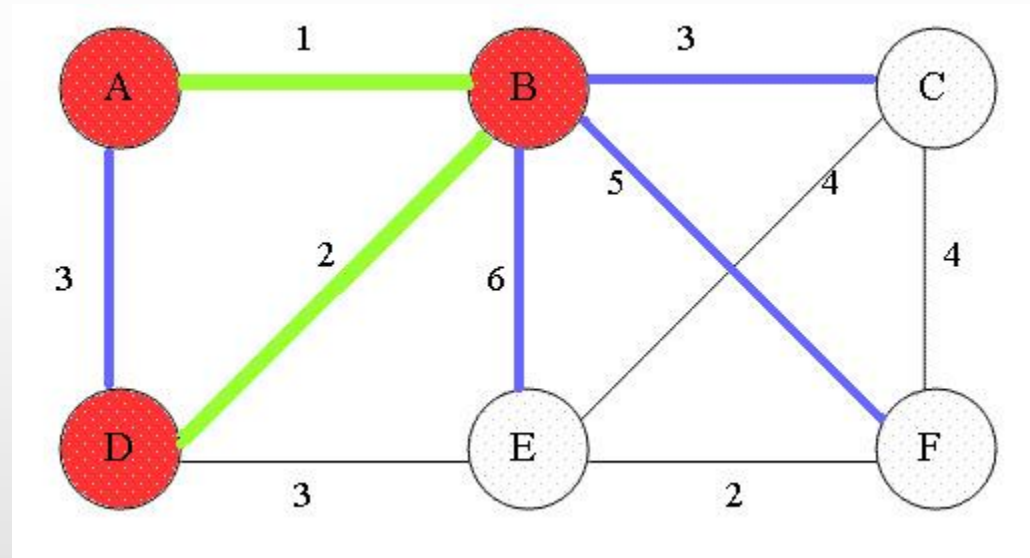
Prim

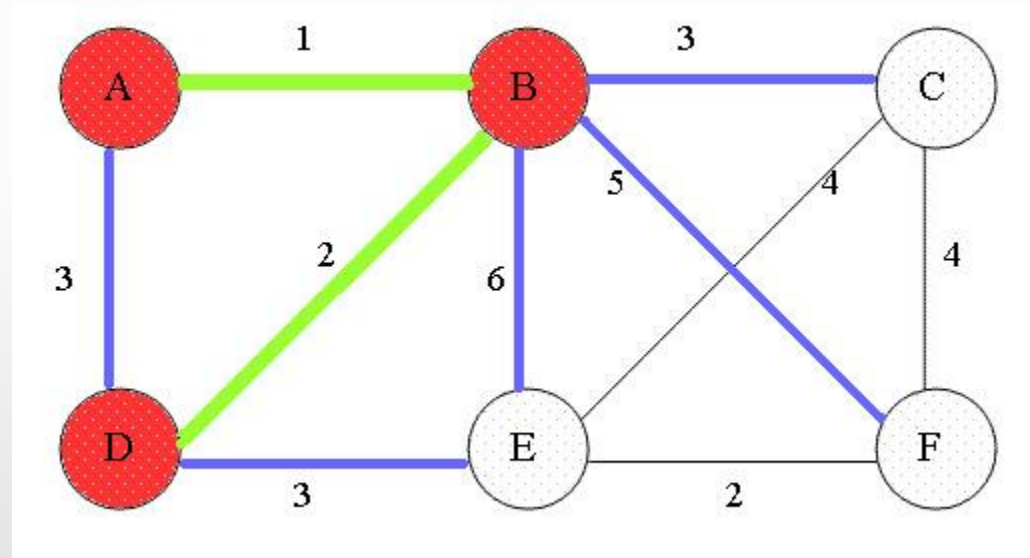
Prim

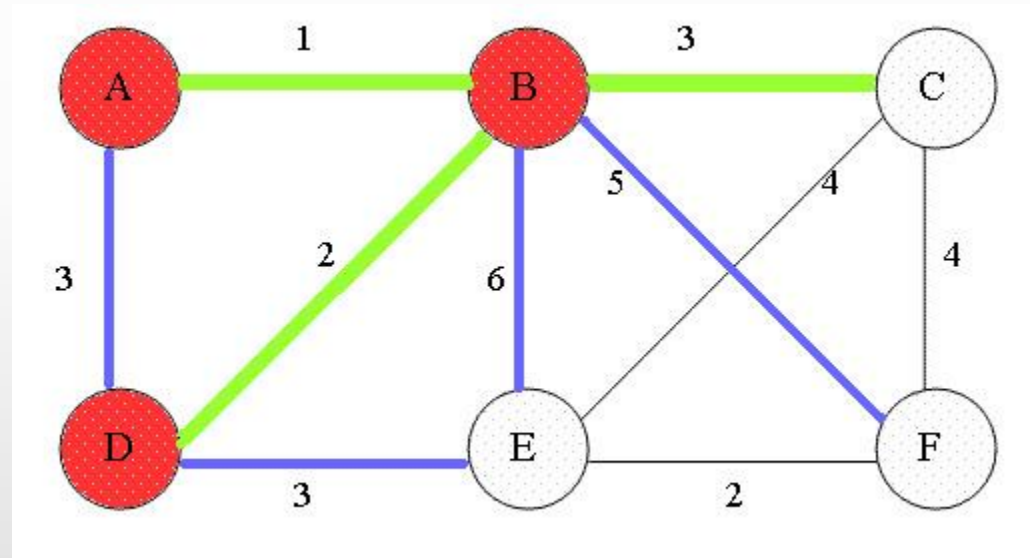
Prim

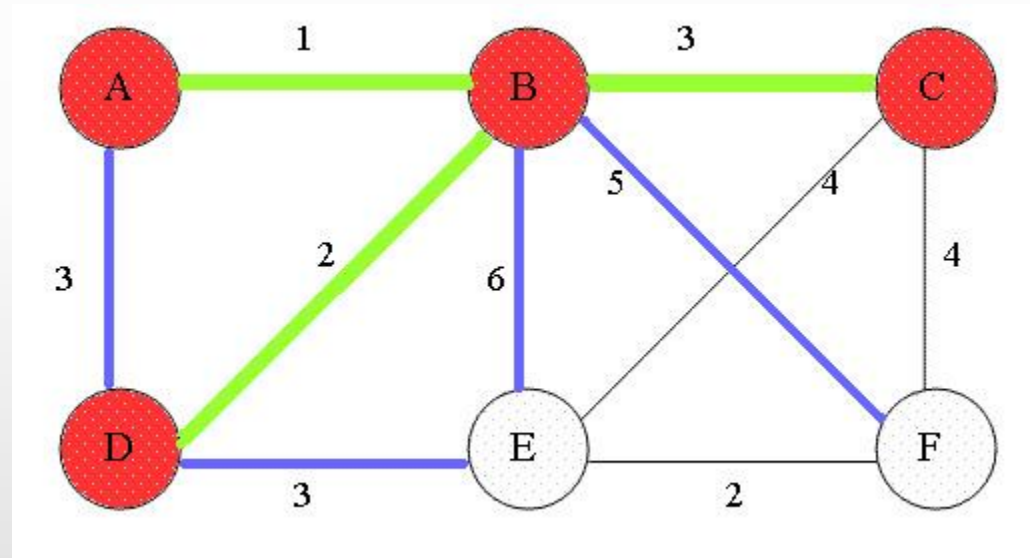
Prim

Prim

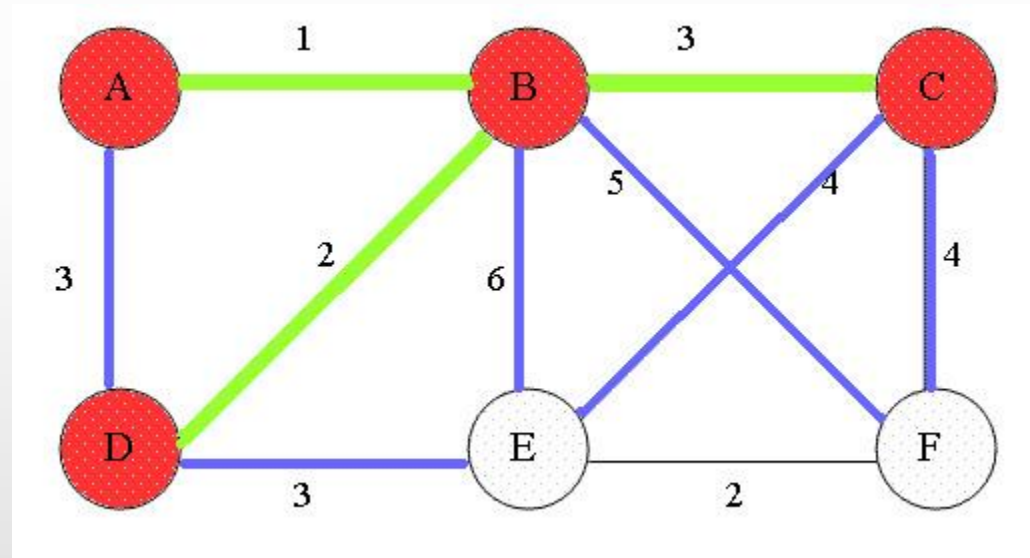

Prim

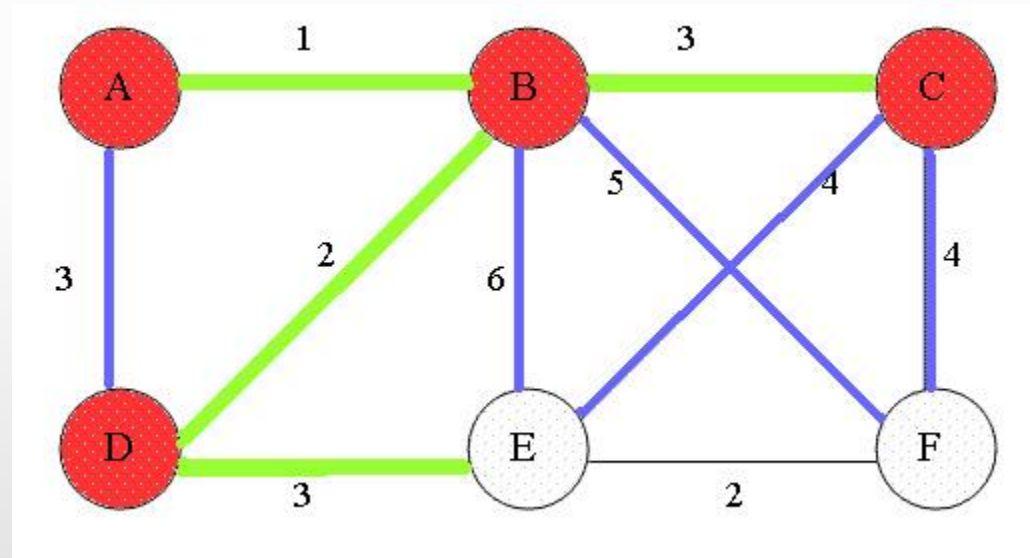

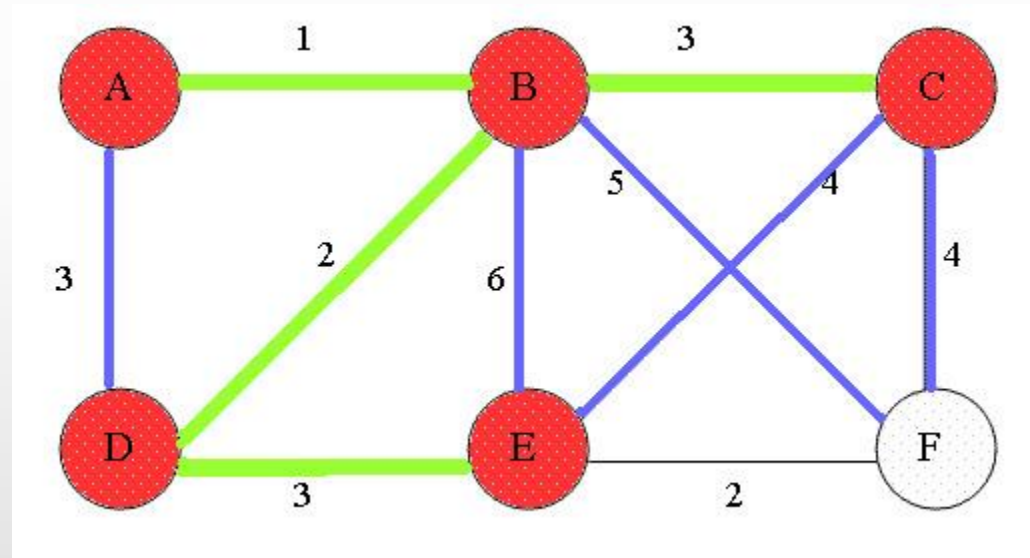
Prim

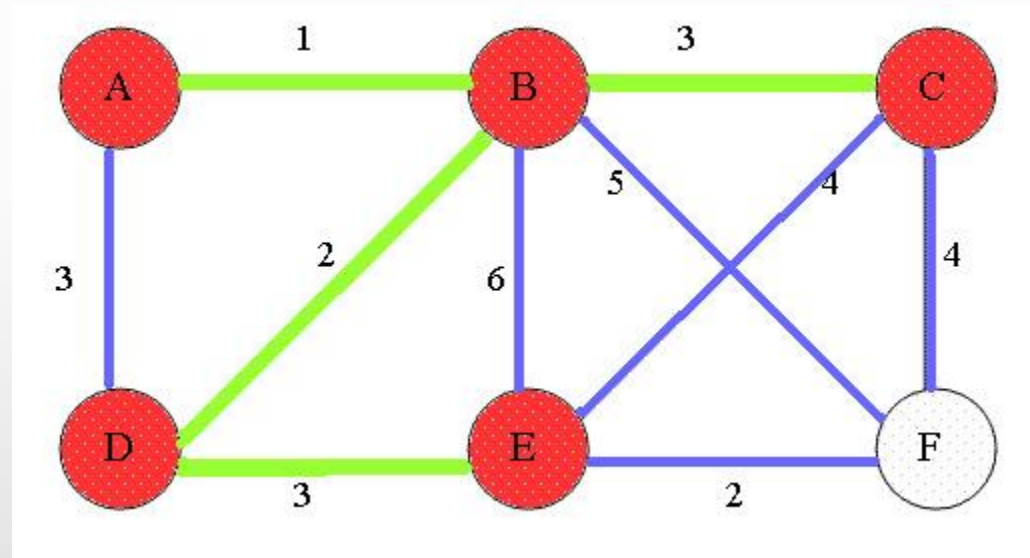
Prim

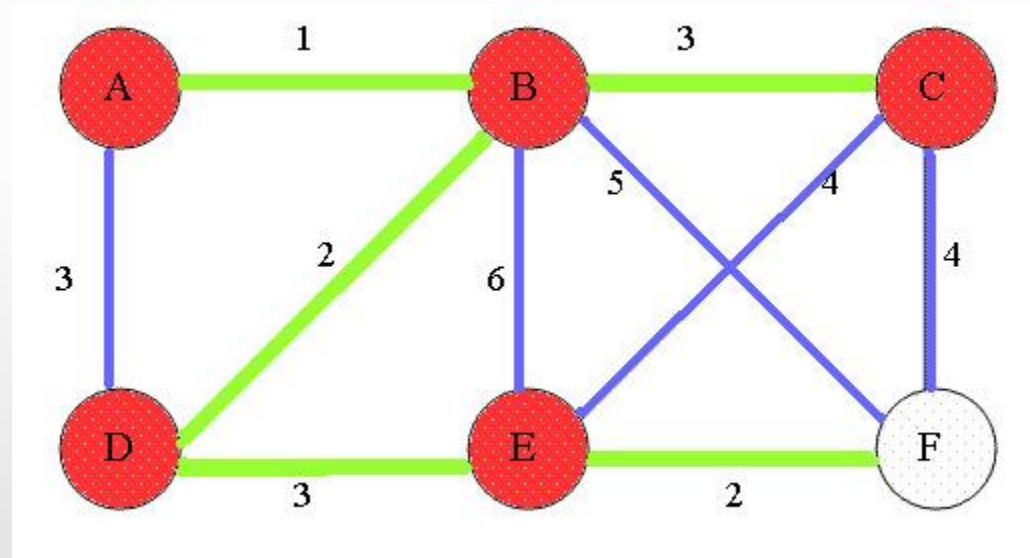
Prim

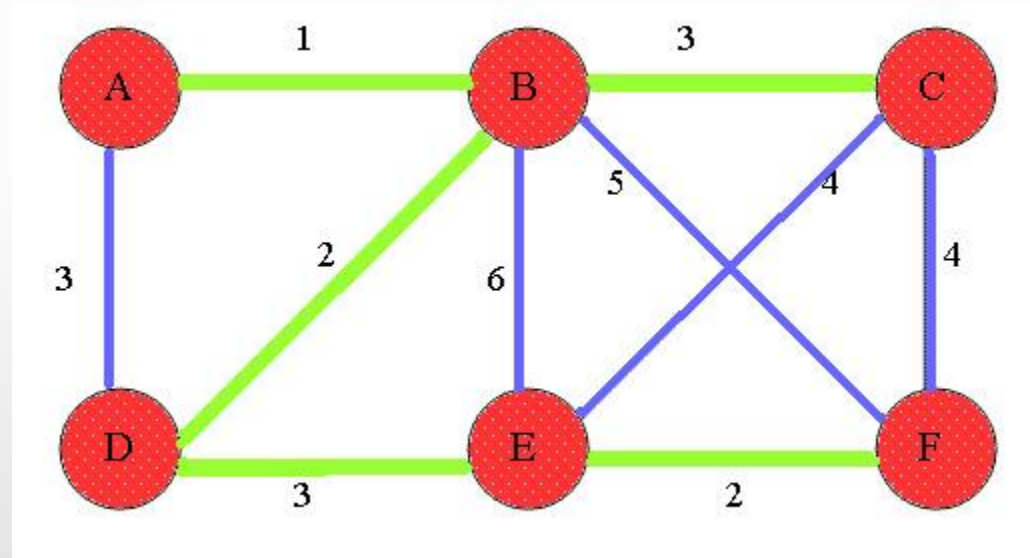
Prim

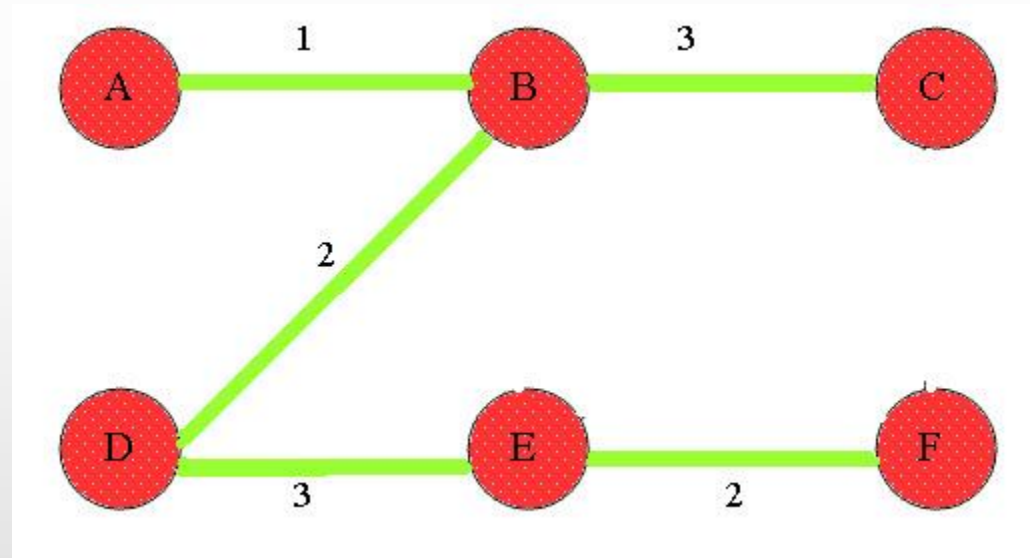
Prim

Prim

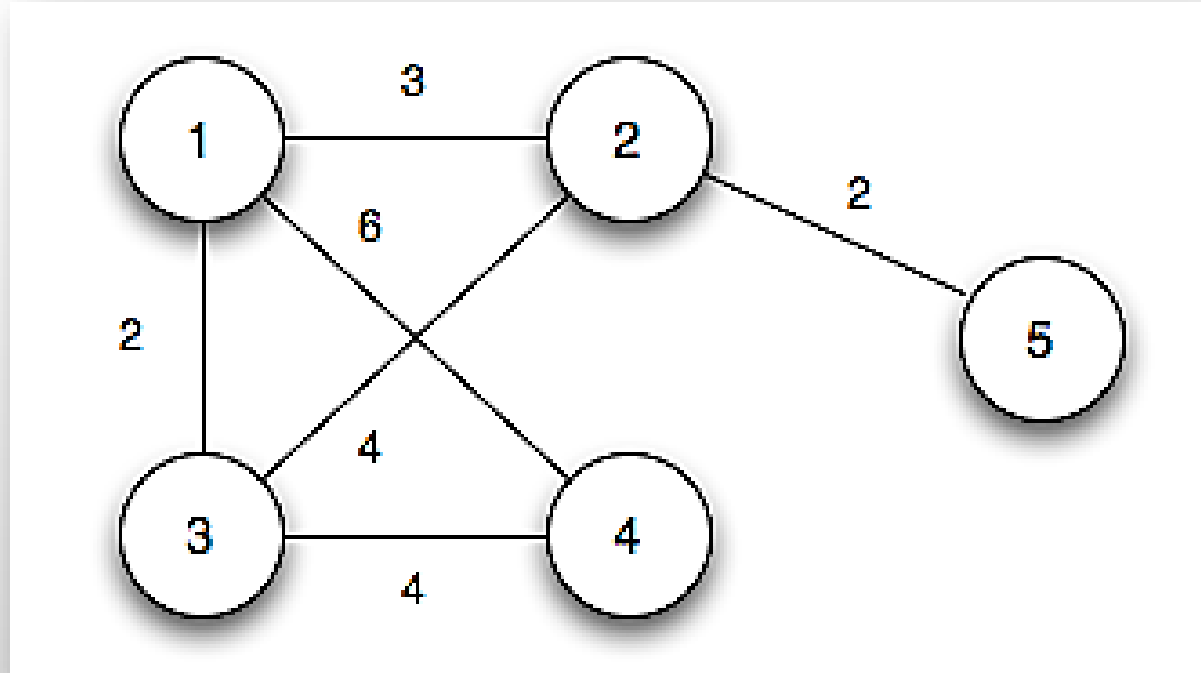
Prim

Örnek

- Aşağıdaki yönsüz çizge verilsin.

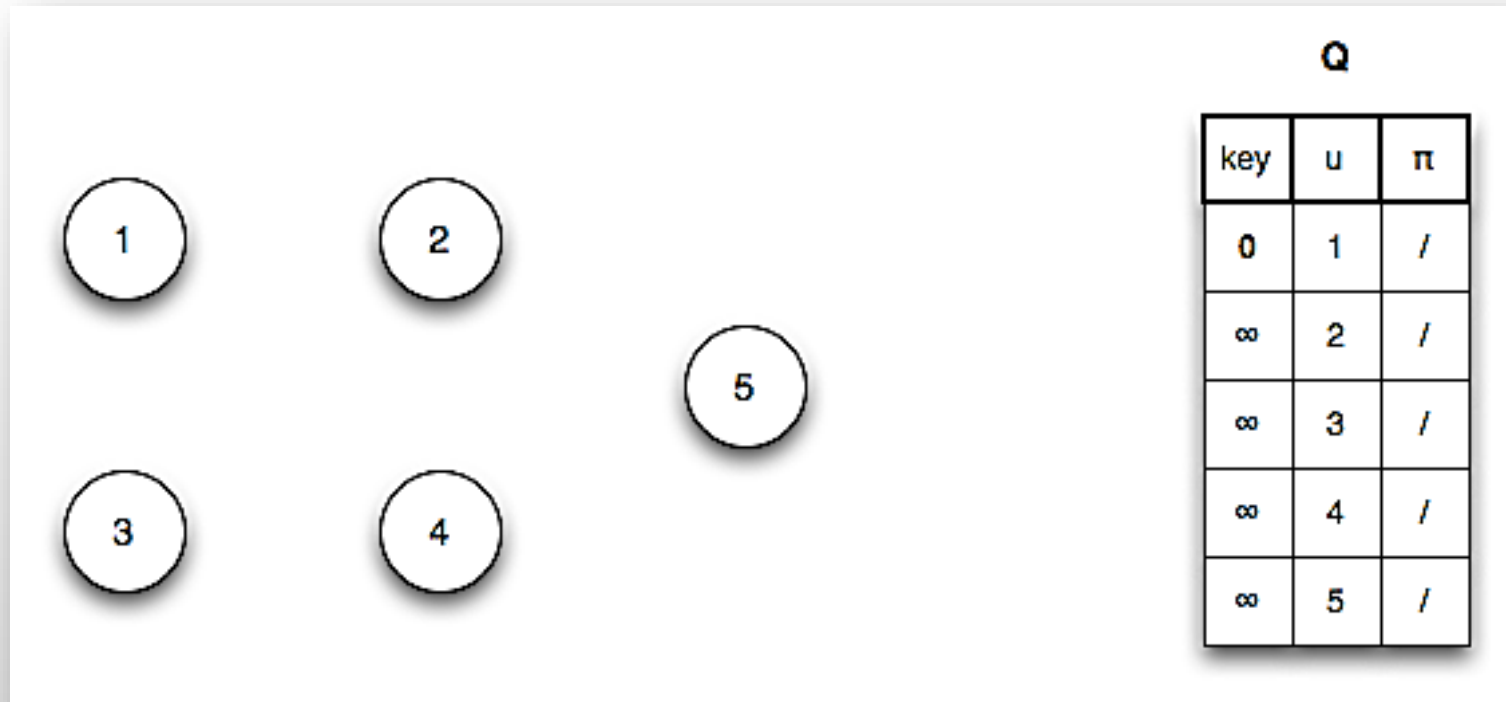

İklendirme Aşaması

- Düğüm 1 ile kuyruk başlatılır.

Adım 1

- Kuyruktan düğüm 1'i al, Q'yu güncelle.
- $u3.key = 2$ ((u1,u3)), $u2.key = 3$ ((u1,u2)), $u4.key = 6$ ((u1,u4))

Adım 2

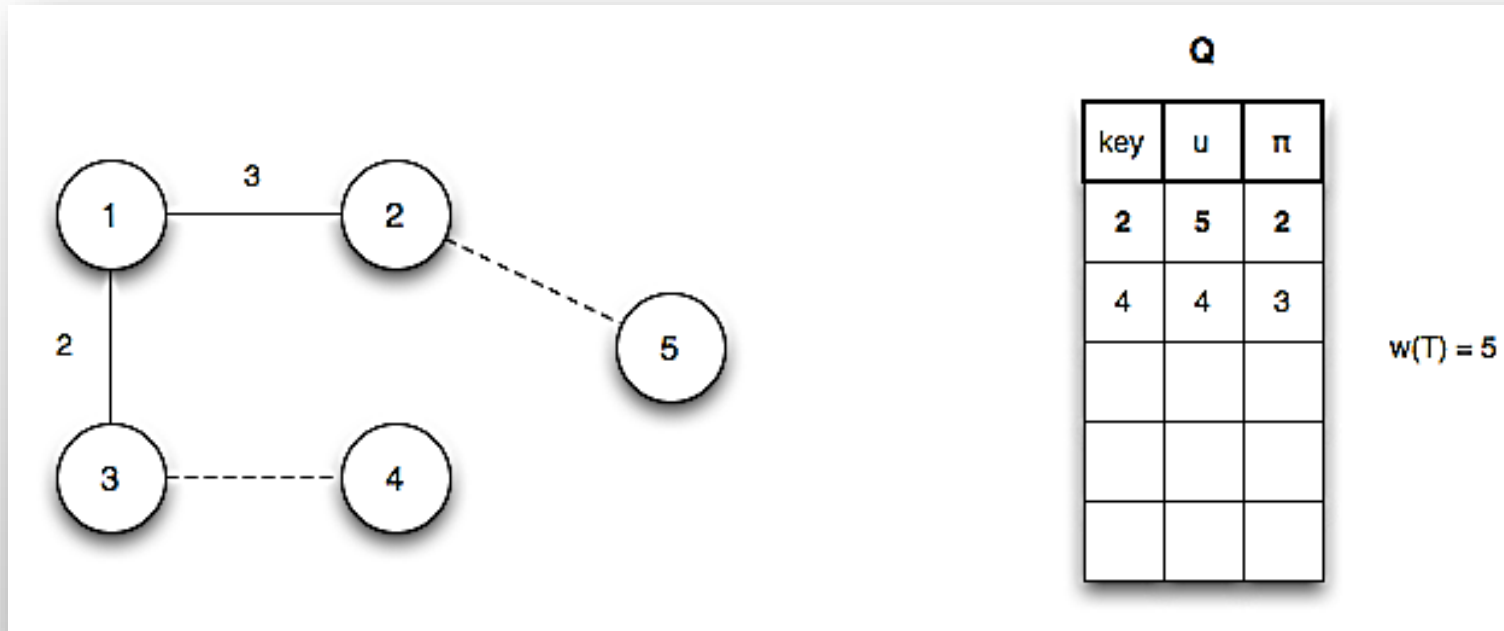
- Kuyruktan düğüm 3'ü al, T 'ye (u_1, u_3) kenarını ekle. Q 'yu güncelle.
- $u4.key = 4$ ($(u3, u4)$)

Adım 3

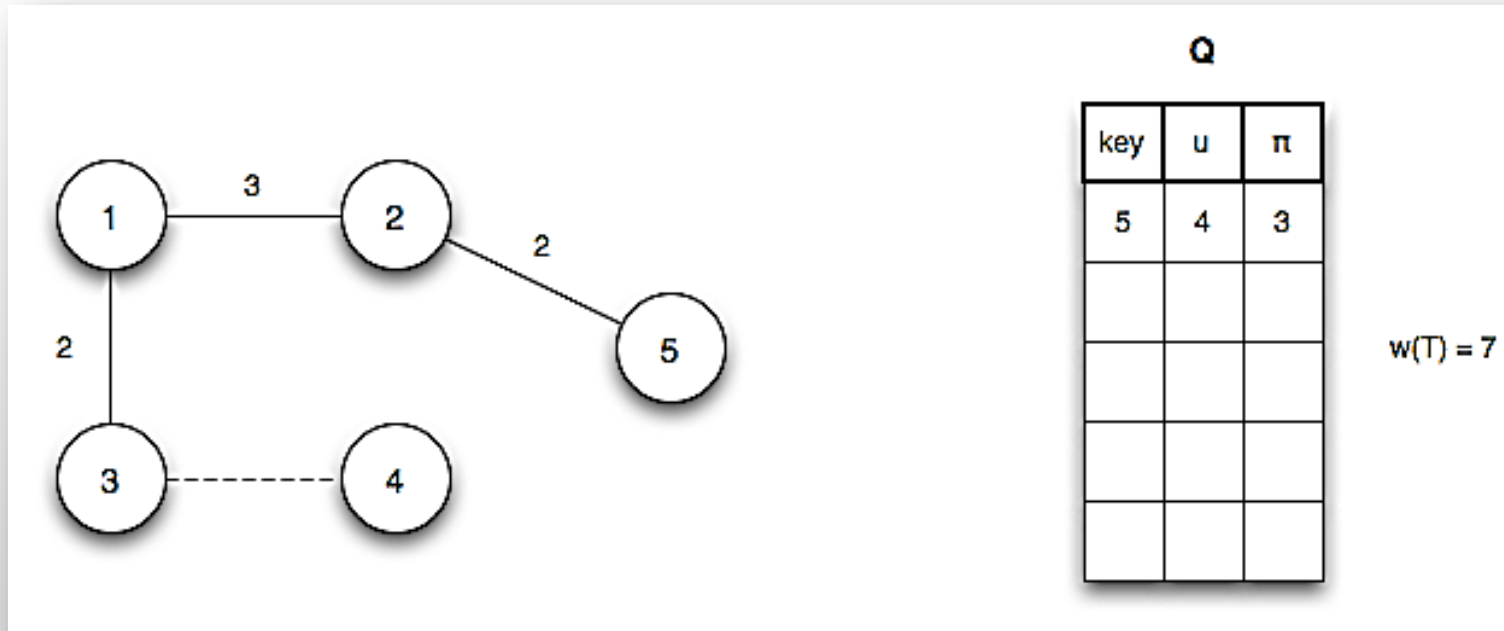
- Kuyruktan düğüm 2'yi al, T'ye (u_1, u_2) kenarını ekle. Q'yu güncelle.
- $u_5.key = 2$ $((u_2, u_5))$

Adım 4

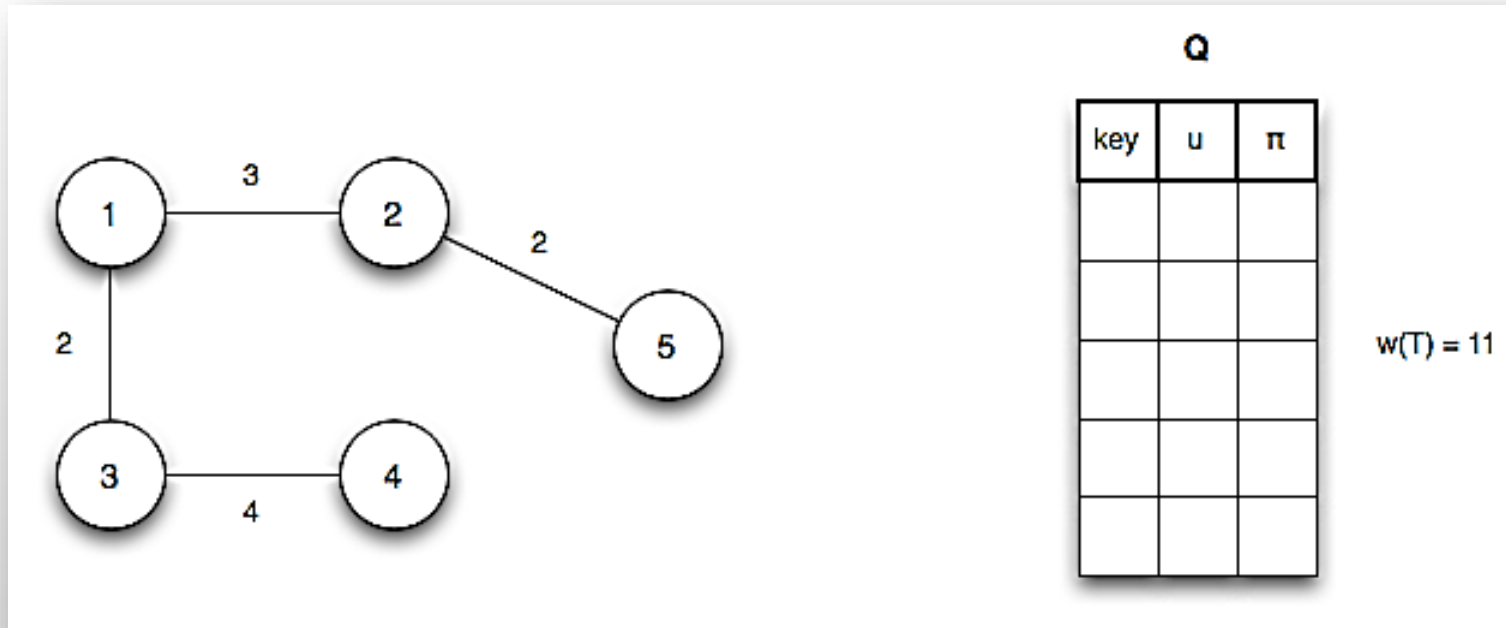
- Kuyruktan düğüm 5'i al, T'ye (u2,u5) kenarını ekle. Q'da güncelleme yok.

Adım 5

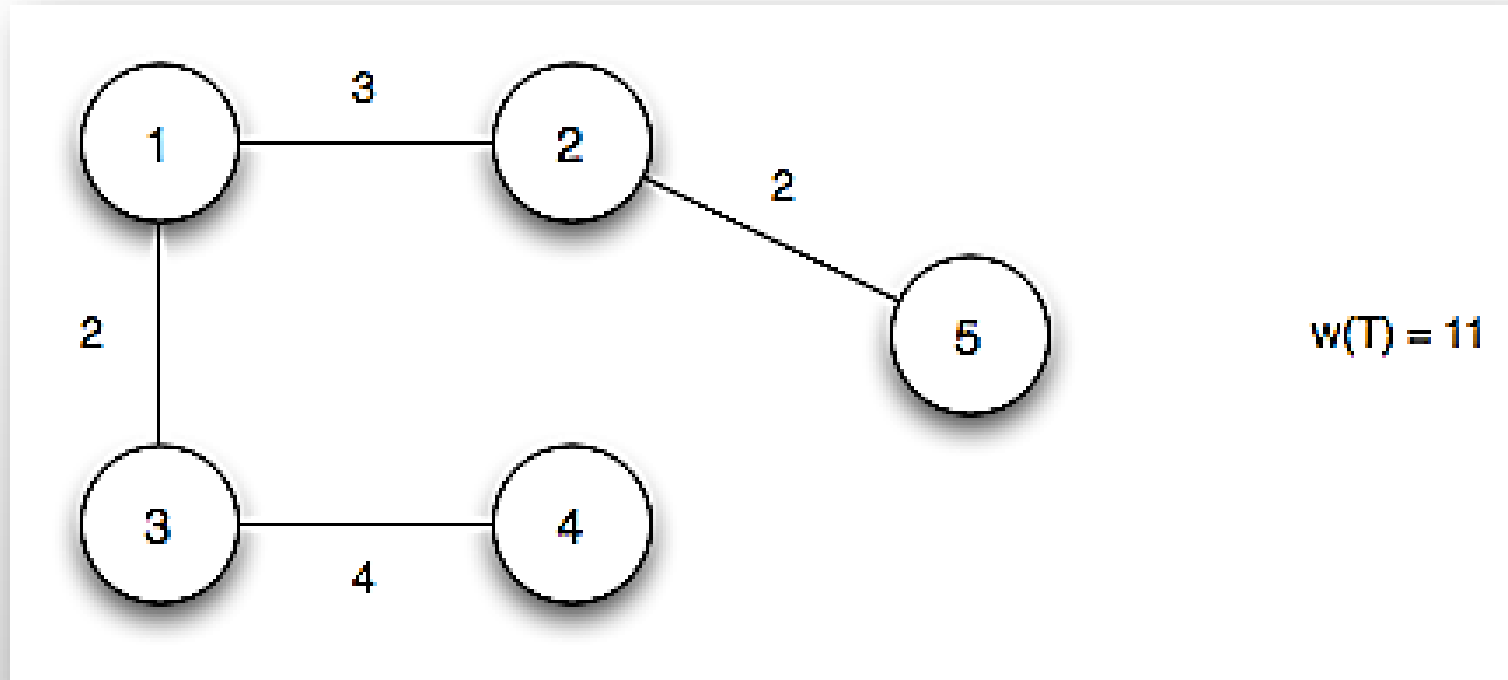
- Kuyruktan düğüm 4'ü al, T'ye (u3,u4) kenarını ekle. Q'da güncelleme yok.

Son Durum

- $Q = \emptyset$

SON